

Konkurrencen i advokatbranchen

v/ formand for Konkurrencerådet, Christian Schultz

14. Januar 2021

KONKURRENCERÅDET

Advokatbranchen er stor og betydningsfuld

- Bidrager til et velfungerende retssamfund + borgernes retssikkerhed
- Bidrager til økonomisk velstand ved at sikre klare regler for økonomiske aktiviteter i markedsøkonomien
- Knap 15 milliarder kroner i årlig omsætning (2018)
- Godt 1.800 aktive advokatfirmaer – omkring 12.200 ansatte (2018)
- Branchen er vokset betydeligt de seneste 15 år

MEN... konkurrencen er udfordret

Konkurrencen er udfordret

- Høj og stigende indtjening
- Høj koncentration i flere specialer
- Lav dynamik i tilgang og afgang af virksomheder
- De fleste kunder er passive, sammenligner ikke udbydere, produkterne er komplekse

Konkurrencen er udfordret

- En branche med så komplicerede produkter, som advokatbranchen skal naturligvis reguleres, men
- Væsentlige dele af reguleringen begrænser konkurrencen

KONKURRENCERÅDET

Store og veldokumenterede effekter af konkurrence

- Lavere priser
- Højere kvalitet
- Bedre service
- Større udbud
- Øget produktivitet

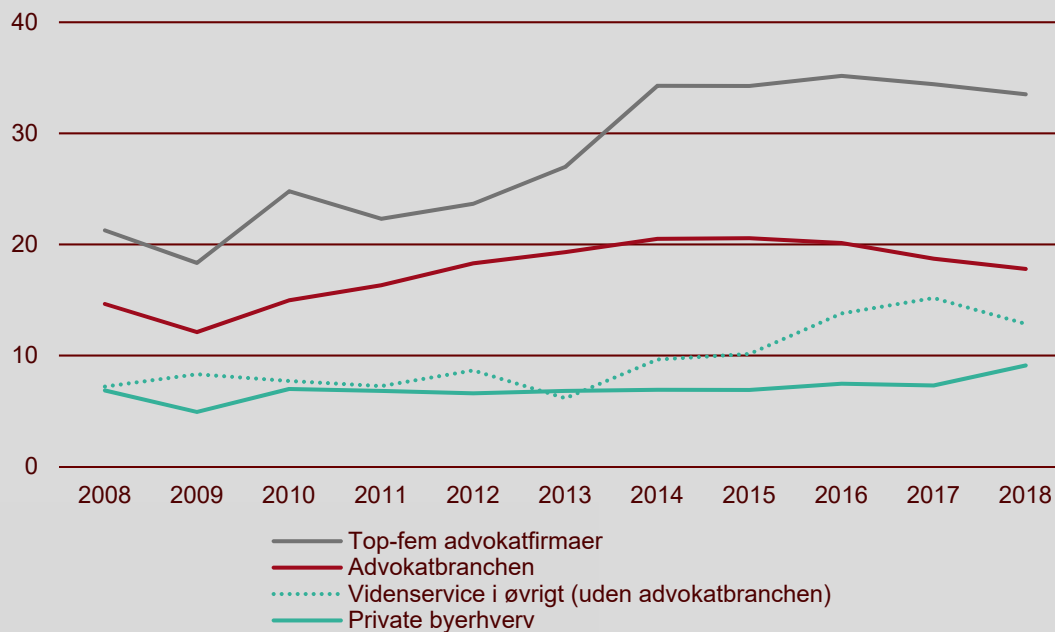
Observationer i advokatbranchen

KONKURRENCERÅDET

Flere tegn på høj indtjening i branchen

Høj og stigende
overskudsgrad

Overskudsgrad i pct.

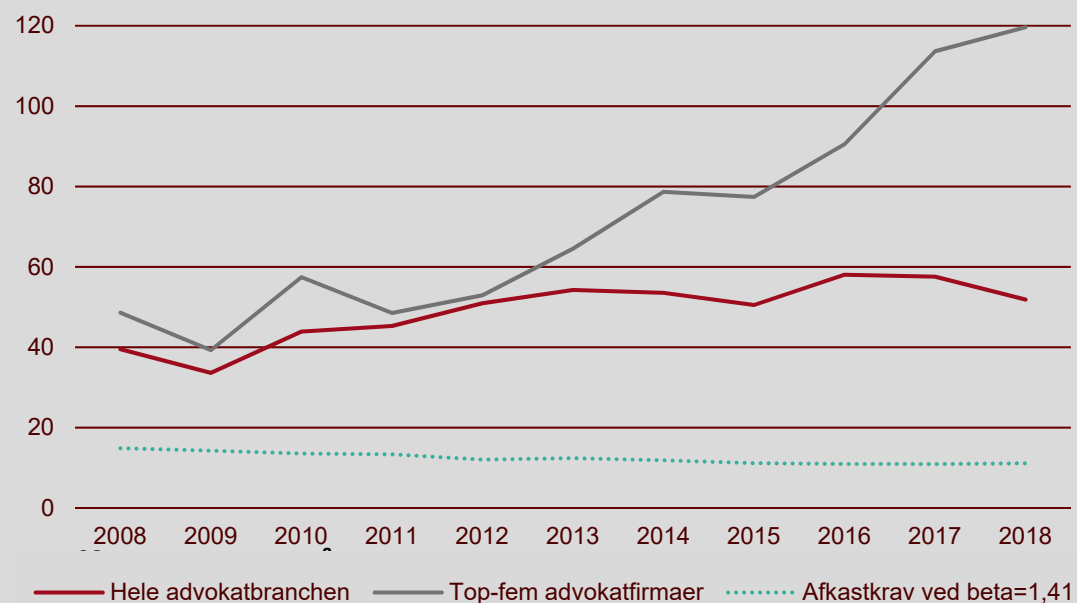

Flere tegn på høj indtjening i branchen

Høj og stigende
overskudsgrad

Høj egenkapital-
forrentning

Egenkapitalforrentning i advokatbranchen og et rimeligt bud på normalafkast
pct. af ejere

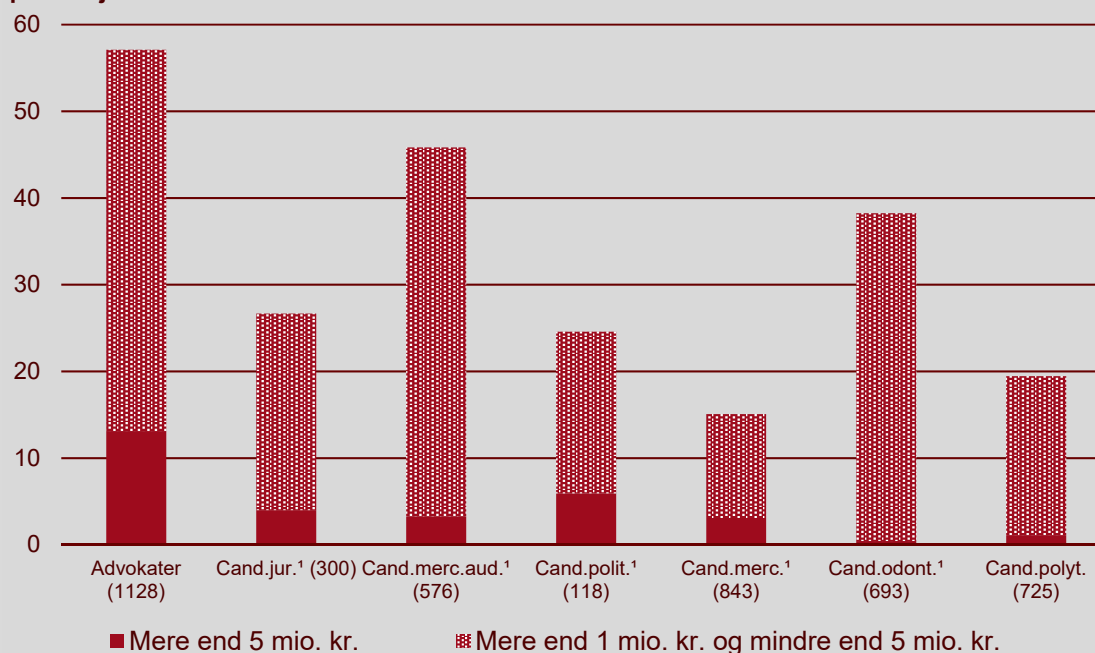
Flere tegn på høj indtjening i branchen

Høj og stigende
overskudsgrad

Høj egenkapital-
forrentning

Høj indkomst
sammenlignet med
andre ejergrupper

Indkomst for ejere af virksomheder med forskellige akademiske grader
pct. af ejere

Flere tegn på høj indtjening i branchen

Høj og stigende
overskudsgrad

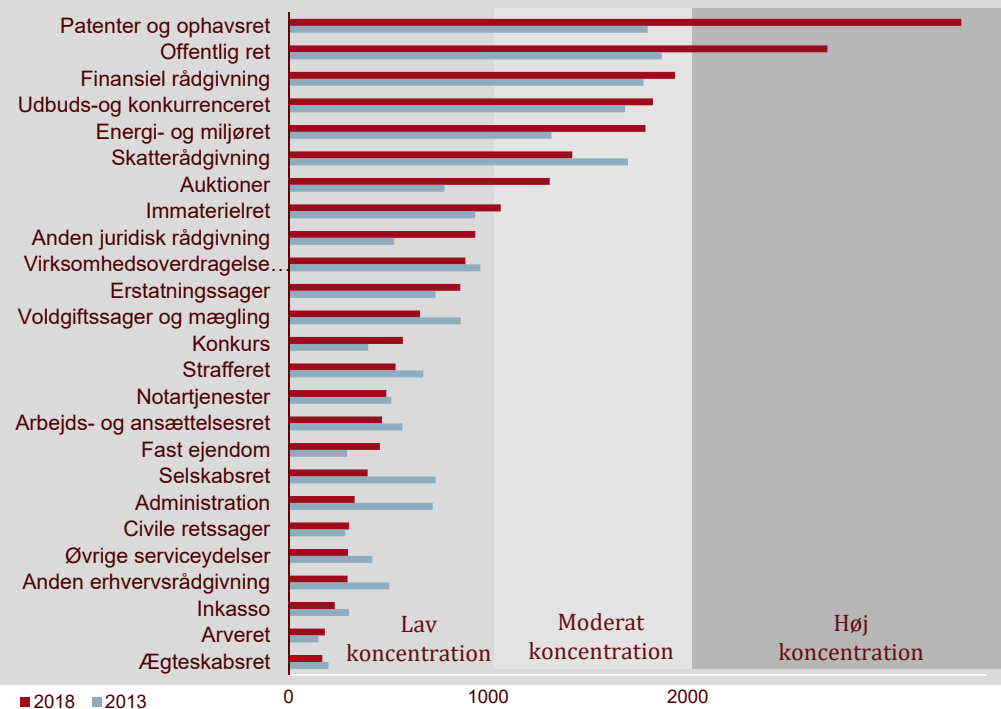
Høj egenkapital-
forrentning

Høj indkomst
sammenlignet med
andre ejergrupper

KONKURRENCERÅDET

Høj koncentration for visse specialer

HHI for specifikke serviceydelser i advokatbranchen

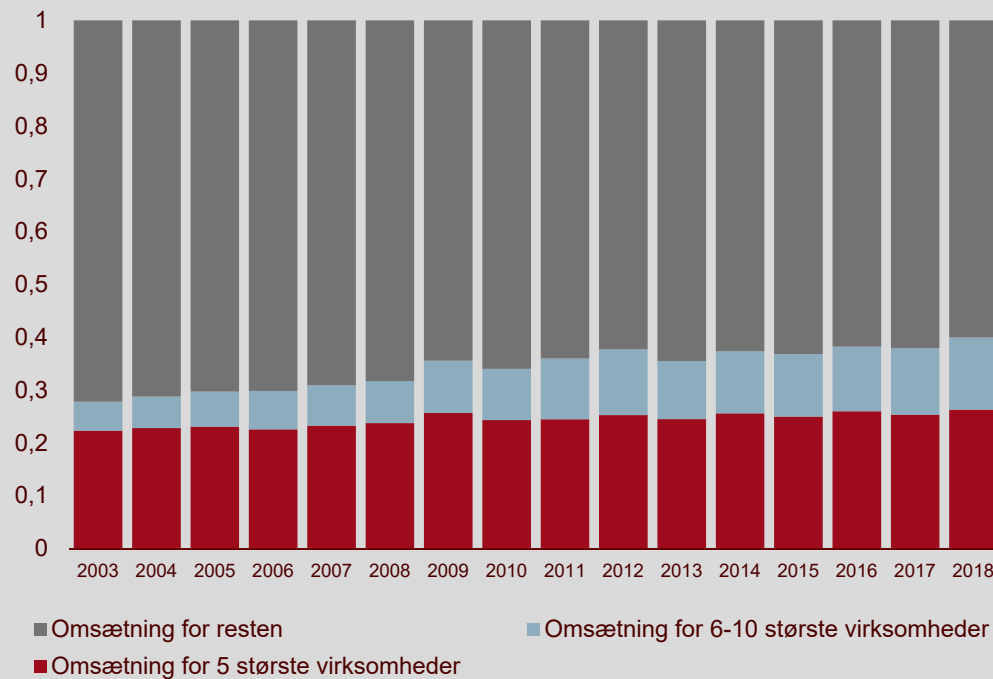

- Høj koncentration i flere specialer rettet mod erhvervskunder
- Erhvervskunder tegner sig for 67 pct. af branchens omsætning

Dynamikken er lav i advokatbranchen

Store advokatfirmaer
har fået større
markedsandele

Udvikling i omsætningsfordeling 2003 til 2018

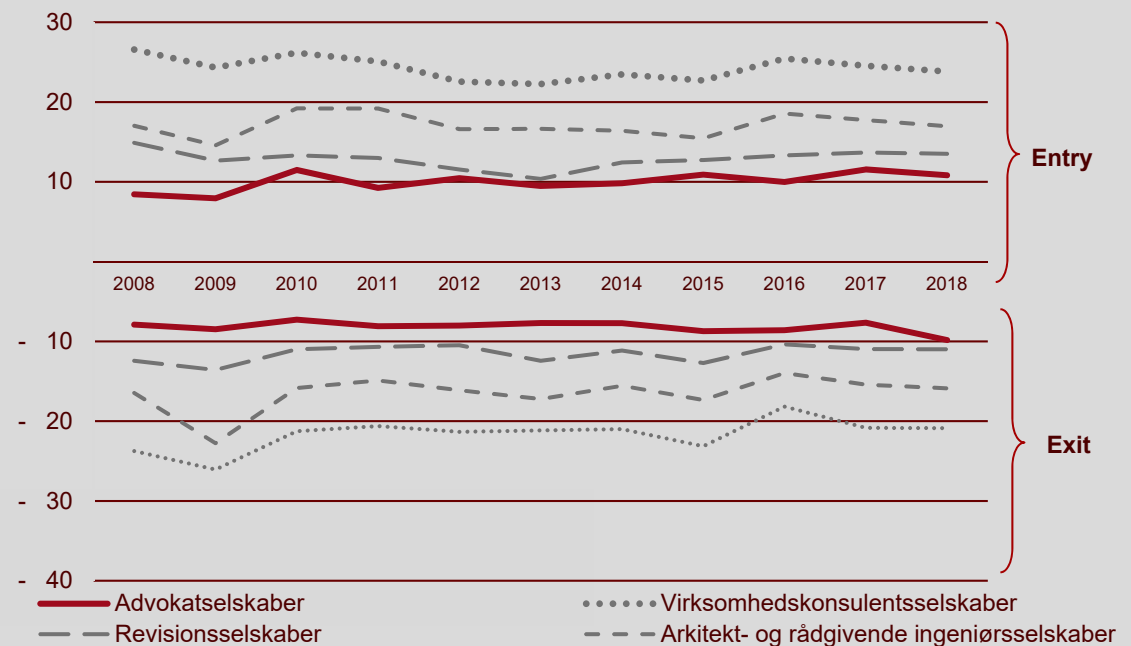
Dynamikken er lav i advokatbranchen

Store advokatfirmaer
har fået større
markedsandele

Lav tilgang af nye
advokatfirmaer

Entry og exit (advokatfirmaer og sammenlignelige brancher)

Pct. af samlede antal selskaber

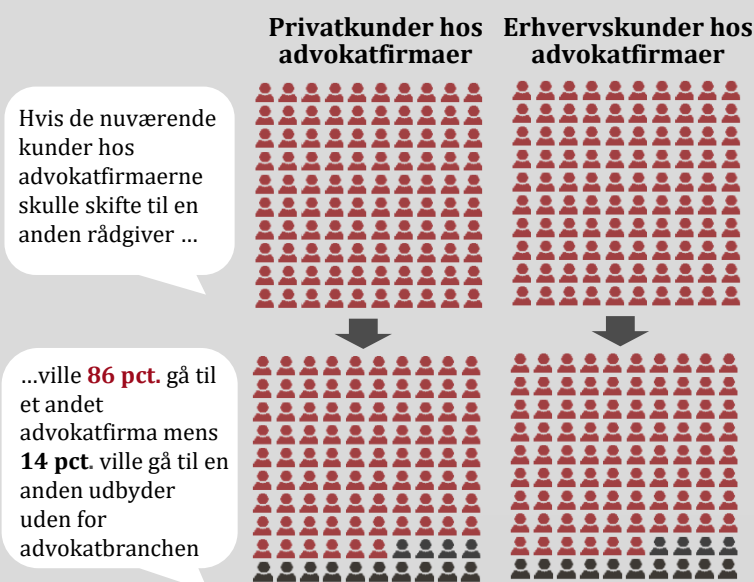
Dynamikken er lav i advokatbranchen

**Store advokatfirmaer
har fået større
markedsandele**

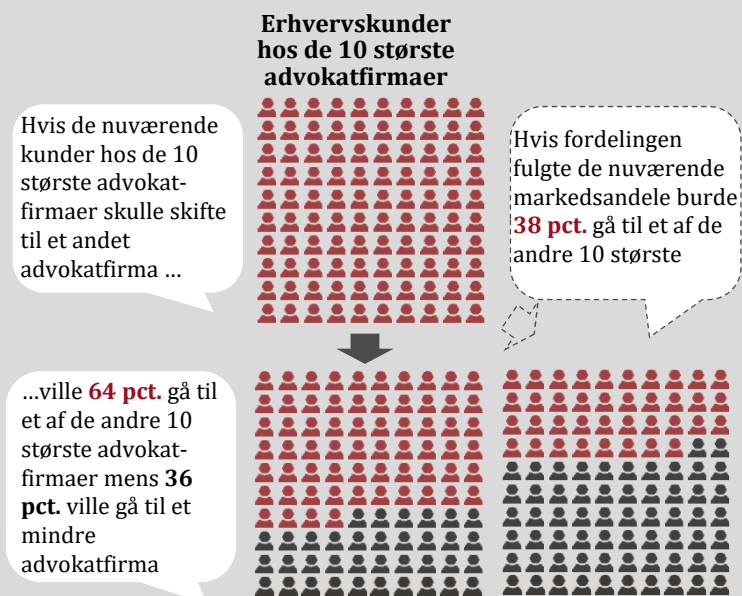
**Lav tilgang af nye
advokatfirmaer**

Begrænset konkurrence udefra

Kunderne opfatter kun i begrænset omfang andre udbydere af juridisk rådgivning som relevante alternativer

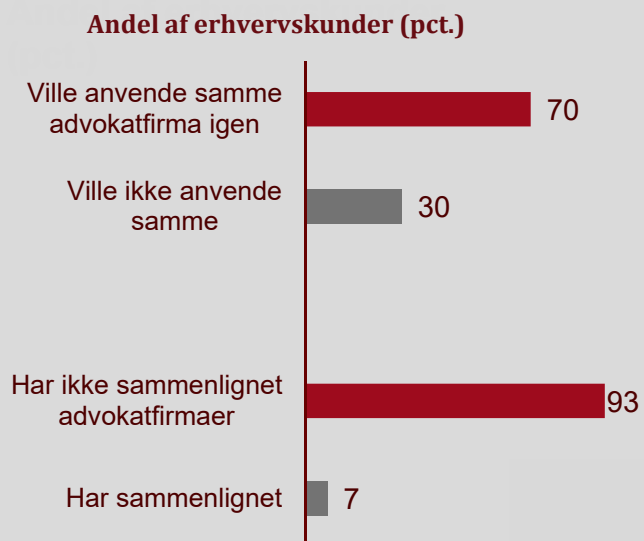

De store advokatfirmaer konkurrerer hovedsageligt med hinanden

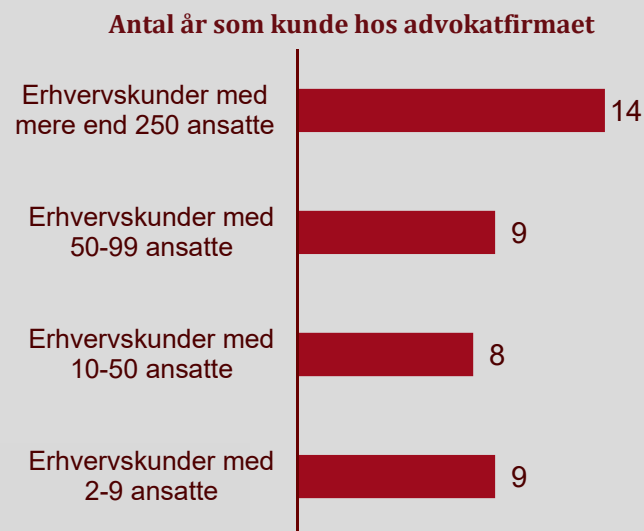

De fleste erhvervskunder er passive

Erhvervskunderne er loyale og afsøger ikke markedet

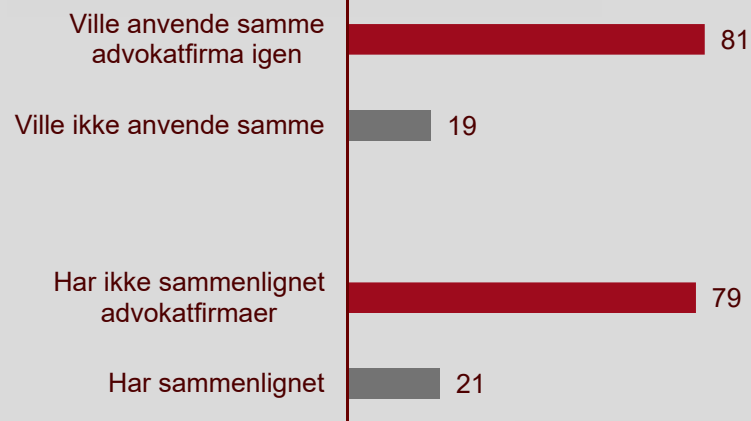
Erhvervskunderne bruger samme advokat i mange år

De fleste privatkunder er også passive

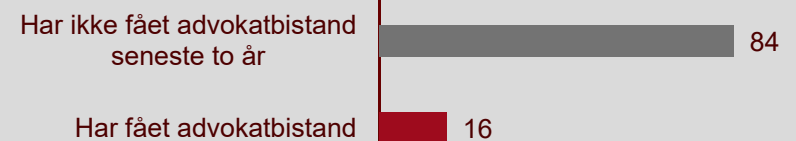
Privatkunderne er loyale og afsøger ikke markedet

Andel af privatkunder (pct.)

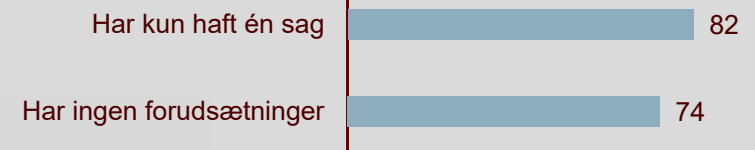

Privatkunderne mangler erfaring og viden

Andel af alle private personer (pct.)

Andel af alle private, der har fået advokatbistand (pct.)

Begrænset konkurrence om offentlige kunder

- Kammeradvokataftalen er over 80 år gammel
- Fra 1936, uden udløb
- Ikke omfattet af udbudslovens udbudspligt
- Staten købte i 2019 juridisk bistand for 531 millioner kroner hos Kammeradvokaten og for 67 millioner kroner hos andre advokater (ekskl. forsvars- og bistandsadvokater)
- Juridisk bistand til kommuner og regioner kan også konkurrenceudsættes mere

KONKURRENCERÅDET

Omfattende regulering af advokatbranchen

- Sektorregulering, retsplejelov og advokatetiske regler
- Nødvendigt og vigtigt bl.a. af hensyn til:
- Retssikkerhed, “access to justice”, tilliden til retsvæsnen.
- Advokater skal være uafhængige af uvedkommende interesser
- Forbrugerhensyn.

Dele af **retsplejelovent** begrænser konkurrencen

- **Ejerskab:** 90% af advokatfirma skal være ejet af advokat med dansk beskikkelse
Begrænser adgang til kapital og mulighed for at vokse.
- **Formål:** Begrænsninger på hvilke ydelser et advokatfirma må levere
Svækker mulighed for nye forretningsmodeller
- **Advokattitel:** Må kun benyttes til salg af ansatte i advokatfirma
Stiller konkurrenter, der tilbyder juridisk rådgivning, dårligere
- **Adgang til advokatuddannelse:** Kun cand. jur kan blive advokat

KONKURRENCERÅDET

Dele af de **advokatetiske regler** begrænser konkurrencen

For eksempel:

- ***Interessekonfliktsreglerne:*** Færre firmaer at vælge mellem og hindrer ansættelse af medarbejdere
- ***Forbud mod klientfiskeri:*** Forhindrer fx en advokat i at tilbyde at løse en opgave for lavere salær eller med mere specialiseret rådgivning
- ***Forbud mod honorardeling og resultatbaserede prisaftaler:*** Reducerer mulighed for at konkurrere via samarbejde m. andre (f.eks.) revisorer, og udvikle andre forretningsmodeller.

KONKURRENCERÅDET

Regulering og praksis begrænser konkurrencen om **konkurs- og bobestyrerboer**

- Svag konkurrence om **konkursboer**, især for boer uden aktiver
 - Søg- og Handelsretten, flere skifteretter samt Gældsstyrelsen anvender faste kuratorpaneler, som i realiteten er forbeholdt advokater.
- Konkurrence om at komme i panel begrænset (i realiteten forbeholdt advokater).
- Specielt for konkursboer uden aktiver synes konkurrencen at være svag (90% af alle boer er her).
- Disse boer fordeles som udgangspunkt automatisk indenfor de faste kuratorpaneler.

Regulering og praksis begrænser konkurrencen om **konkurs- og bobestyrerboer**

- Regler og rammer for **bobestyrerboer** svækker konkurrencen
 - Skifteretten tildeler som udgangspunkt kun boer til autoriserede bobestyrere, som skal have advokatbestalling
 - Arvinger har begrænset adgang til information om bobestyrerne
 - Fx priser og sagsbehandlingstid

Reguleringen tilgodeser blandt andet væsentlige hensyn til **retssikkerhed** og advokaters **uafhængighed**.

Hensynene kan imødekommes, selv hvis reguleringen indrettes mere hensigtsmæssigt for **konkurrencen**

Samfundet og kunderne vil nyde godt af øget konkurrence i advokatbranchen

Konkurrencerådets anbefalinger

KONKURRENCERÅDET

Anbefalinger til at styrke konkurrencen

Mere konkurrencevenlig regulering

Mere aktive kunder i advokatbranchen

Styrket konkurrence om offentlige kunders – især statens – køb af advokatbistand

Styrket konkurrence om konkurs- og bobestyrerboer

- 1.1 Lempe reglerne for advokatselskabers ejerskab og ledelse
- 1.2 Udvide advokatselskabers mulige "formål," herunder tillade multidisciplinære partnerskaber i Danmark
- 1.3 Åbne for, at ansatte advokater – under iagttagelse af de advokatetiske regler – må sælge ekstern juridisk rådgivning under brug af advokattitel fra andre virksomheder end advokatfirmaer
- 1.4 Nedsætte arbejdsgruppe om optag af andre kandidater end cand.jur. på advokatuddannelsen
- 1.5 Lempe regler for interessekonflikt vedr. identifikation med kollegers interesser, for brug af informeret samtykke samt ved firmaskift og fusioner
- 1.6 Afskaf forbud mod såkaldt "klientfiskeri", dog ikke i straffesager eller sager vedr. særligt udsatte eller sårbare personer
- 1.7 Afskaf forbud mod honorardeling med ikke-advokater
- 1.8 Afskaf forbud mod resultatbaserede prisaftaler, dog ikke i straffesager

Anbefalinger til at styrke konkurrencen

Mere konkurrencevenlig regulering

Mere aktive kunder i advokatbranchen

Styrket konkurrence om offentlige kunders – især statens – køb af advokatbistand

Styrket konkurrence om konkurs- og bobestyrerboer

2.1 Alle kunder modtager tilbud i fast 'standardskabelon' før en aftale indgås

2.2 Advokatfirmaerne skal oplyse priser på hhv. ydelser til standardpris og timepriser på egen hjemmeside

Anbefalinger til at styrke konkurrencen

Mere konkurrencevenlig regulering

Mere aktive kunder i advokatbranchen

Styrket konkurrence om offentlige kunders – især statens – køb af advokatbistand

Styrket konkurrence om konkurs- og bobestyrerboer

3.1 Øget konkurrence om statens køb af juridisk bistand

3.2 Øget konkurrence om kommuner og regioners indkøb af juridisk bistand

Anbefalinger til at styrke konkurrencen

Mere konkurrencevenlig regulering

Mere aktive kunder i advokatbranchen

Styrket konkurrence om offentlige kunders – især statens – køb af advokatbistand

Styrket konkurrence om konkurs- og bobestyrerboer

- 4.1 Etablering af brancheneutral autorisationsordning for kuratorer
- 4.2 Faste kuratorpaneler skal udpeges jævnligt på baggrund af konkurrence mellem ansøgerne, og tildeling af konkursboer uden aktiver skal ske efter transparente tildelingskriterier
- 4.3 Arbejdsgruppe om styrket konkurrence samt mere forudsigelighed, gennemsigtighed og effektivitet i behandlingen af større konkursboer med aktiver
- 4.4 Konkurrencen om bobestyrerboer skal styrkes

Konkurrencen kan blive bedre

- Centrale konkurrenceudfordringer i advokatbranchen
- Konkurrencen kan styrkes samtidig med, at samfundshensyn som bl.a. borgernes retssikkerhed tilgodeses

16 anbefalinger til styrket konkurrence

KONKURRENCERÅDET

**Tak, fordi du så
med**

KONKURRENCERÅDET